

”Det brinner överallt”

Medierapporteringen av skogsbranden i Västmanland

Karl-Arvid Färm, Anna-Lena Bystedt,
Kerstin Nyström & Lars Nord

DEMICOM

”Det brinner överallt”
Medierapporteringen om skogsbranden i Västmanland

Karl-Arvid Färm, Anna-Lena Bystedt, Kerstin Nyström & Lars Nord

DEMICOM
Mittuniversitetet
2016

Författare: Karl-Arvid Färm, Anna-Lena Bystedt, Kerstin Nyström & Lars Nord
Titel: "Det brinner överallt" Medierapporteringen om skogsbranden i Västmanland
Utgiven av: DEMICOM, Mittuniversitetet, 2016, Sundsvall
Rapportserie: nr 29
ISBN 978-91-88025-16-6
© Författarna och Mittuniversitetet 2016
www.miun.se/demicom

SAMMANFATTNING

Syftet med den här rapporten är att undersöka hur mediebevakningen av skogsbranden i Västmanland såg ut i några av de viktigaste nyhetsmedierna, och vad som kännetecknade rapporteringen kring denna händelse på dessa mediers nyhetssajter. Undersökningen har i huvudsak genomförts som en kvantitativ innehållsanalys vilken kompletterats med ett antal intervjuer med journalister som deltog i nyhetsbevakningen.

Det material som har studerats från de olika nyhetsmedierna (närmare bestämt Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Västmanlands Läns Tidning) är det som fanns tillgängligt via deras olika webbplatser, www.aftonbladet.se, www.expressen.se, www.dn.se, www.svd.se och www.vlt.se. Det ska noteras att utöver att samla in nyhetsartiklar och analyser så inkluderades även ledare och debattartiklar, för att samla en bild av det totala medieutbudet på dessa webbplatser.

Utöver att händelsen i sig var mycket ovanlig, den största skogsbranden i Sverige i modern tid, så framgår av den redovisade innehållsanalysen att ett par olika teman blev gemensamma i alla medierna, och förmedlade berättelsen om branden för sin publik. Många var de artiklar som beskrev i detalj och visade i bild hur mycket skog som gick upp i rök. Att beskriva brandens enorma storlek med enbart ord visade sig inte vara tillräckligt för att förklara, utan video och foto användes i stor utsträckning. Om själva räddningsinsatsen återspeglades som en svår kamp utförd av hjältemodiga män och kvinnor, så var det när det gällde beredskapen och informationen till medborgarna som kritiken framfördes. Där tillkom den stora diskussionen om Sveriges beredskap inför en liknande kris och framförallt huruvida Sverige borde ha skaffat egna plan liknande de vattenbombningsplan som nu fick lånas in från Italien och Frankrike.

Sammanfattningsvis brann mark för miljardbelopp upp, och många var de företag, bönder och skogsägare som förlorade en stor del av sina egendomar. En person omkom i branden, och ett antal andra skadades. Det var en stor och skrämmande händelse för många som sannolikt kommer att minnas och referera till skogsbranden i Västmanland 2014 när liknande händelser inträffar i framtiden.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord.....	5
Den stora branden.....	6
Metod och material.....	10
Händelseöversikt och kalendarium.....	11
Resultat.....	13
Källor och förekomster.....	18
Vinkling.....	21
Ansvar.....	23
Samspelet mellan nyhetsmedier och sociala medier.....	29
Avslutande diskussion.....	31
Rapporter från DEMICOM	33

FÖRORD

Syftet med denna rapport är att granska medierapporteringen kring skogsbranden i Västmanland sommaren 2014. Materialet bygger huvudsakligen på en innehållsanalys av mediernas webbplatser och sociala medier och på intervjuer med journalister som bevakade händelsen. Rapporten består av empiriska redovisningar. För den som önskar teoretisk fördjupning vad gäller den digitala kriskommunikationens aktörer hänvisas till tidigare publikationer i projektet (listade längst bak i rapporten).

Forskningsassistent Karl-Arvid Färm är huvudförfattare och har genomfört den kvantitativa innehållsanalysen medan universitetsadjunkt Anna-Lena Bystedt svarat för kompletterande intervjuer av journalister, vilka till en del redovisas i den här skriften. Kerstin Nyström har redigerat det inledande avsnittet om händelseutvecklingen.

Rapporten är den sjätte publikationen inom projektet *DIGKRIS* (Den digitala kriskommunikationens villkor) vid centrubildningen *DEMICOM*, Mittuniversitetet i Sundsvall. Projektet pågår 2013-2016 och finansieras ur regeringens anslag för krisberedskap. Uppdragsgivare är Samverkansområde Ekonomisk Säkerhet (*SOES*) genom Försäkringskassan. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap samordnar projektet. För den tekniska produktionen av rapporten svarar Mats Johansson, Kerstin Nyström och Christina Olsson.

Sundsvall den 25 februari 2016

Lars Nord
Professor
Projektledare

DEN STORA BRANDEN

Skogsbranden i Västmanland bröt ut 31 juli 2014 på ett kalhygge i nordöstra delen av Surahammars kommun, nära gränsen till Sala kommun. Det var den största skogsbranden i Sverige sedan 1950-talet med 13 800 hektar drabbad skog och ungefär 25 nedbrunna eller brandskadade byggnader. Branden krävde ett dödsoffer. Räddningsinsatsen avslutades officiellt den 11 september. Det som orsakade branden var en gnista från en skogsmaskin vid markberedning av ett kalhygge i Surahammars kommun.

Vid det första larmsamtalet till SOS Alarm, som inkom vid lunchtid den 31 juli 2014, bedömdes ett område på 30 gånger 30 meter brinna. På kvällen brann 60 hektar. Brandområdet spred sig inte så mycket dagen därpå, men den 2 augusti förvärrades läget. Då brann 2 000 hektar, och den 4 augusti hade branden spridit sig till en yta på 10 000 hektar (100 km²).

Den 4 och 5 augusti var mycket varma dagar med temperaturer runt 30 °C och branden spred sig snabbt vidare. Den vidsträckta spridningen berodde på att marken var extremt torr efter värmebölja och torka, samt på hårda vindar som på femte dagen först drog mot nordost och sedan under natten mot nordväst. Den hårda vinden fick elden att sprida flygeld över långa sträckor. Brandbekämpningen försvårades av att marken är svårtillgänglig och rökutvecklingen störde sikten. Ett väderomslag den 6 augusti med molnighet och regnskurar skymde sikten ytterligare för de nyanlända släckningsflygplanen, så att dessa kunde lyfta först sent på eftermiddagen.

Släckningsarbetet utfördes av markpersonal och brandfordon, helikoptrar, och sedermera även av flygplan. Till en början sköttes släckningsarbetet av de lokala räddningstjänsterna i de fyra berörda kommunerna, men efter det att branden trots insatser spridits okontrollerat övertogs ledningen av Länsstyrelsen i Västmanlands län. Till räddningsarbetet hörde även evakuering av människor och tamdjur, utsättning av människor i direkt fara, samt sjukvård. Polisen bistod räddningstjänsten genom att framförallt bevaka och patrullera avspärrade områden för att underlätta räddningsinsatsen. Lantbrukarnas Riksförbund aktiverade under branden sin omsorgsgrupp för krishantering.

Insatsen mot skogsbranden i Västmanland organiserades från början, enligt normal rutin, på kommunal nivå. Under den sjätte dagen, den 5 augusti, beslöt Länsstyrelsen i Västmanlands län under landshövding Ingemar Skogö om statens övertagande av ansvar för dessa räddningstjänster. En ledningscentral för räddningsinsatsen organiserades därefter av länsstyrelsen i Ramnäs.

Vattenbegjutning från luften sker vid svenska skogsbränder normalt med hjälp av helikoptrar. Vid skogsbranden i Västmanland användes i bekämpningsinsatsens början militära och civila helikoptrar. Från försvaret utnyttjades två Helikopter 10 (Super Puma), och av civila företag inhyrdes fyra mindre helikoptrar. Från svenska försvaret användes dessutom två medeltunga Helikopter 16 (Sikorsky S-70, känd också som Black Hawk), vilka utnyttjades för andra uppdrag, som spaning och räddning. Norge erbjöd sig att sända två helikoptrar den 5 augusti, men detta erbjudande utnyttjades inte. Ägaren av Engelsbergs bruk, Nordstjernen AB, gick den sjätte dagen in med två helikoptrar för vattenbegjutning, men förhindrades i aktionen av den kraftiga röken. För att få vatten till vattenbegjutning från luften med vattenbombare, beslutade länsstyrelsen att spärra av sjön Åmanningen från den 5 augusti. Även ett flertal andra sjöar spärrades av.

Trafiken på flera vägar och tågsträckor berördes av branden. Trafikverket meddelade om avstängning av tågtrafiken i området. Detta påverkade

Bergslagspendeln och godsstråket genom Bergslagen. Godstrafiken på godsstråket var återupptagen den 20 augusti.

Den 13 augusti var alla avspärningar hävda, utom den sträcka av länsväg 668 som gick genom det eldhärjade området (mellan Ängelsberg och Hästbäck), där avspärningen kvarstod en längre tid i avvaktan på att tillräckligt breda remsor på tjugo meter av skogen längs hela vägsträckan rensats från brandskadade träd.

Hela luftrummet över brandområdet spärrades av för andra luftfarkoster än de som användes vid räddningsarbetet.

Kvällen den 4 augusti orsakade skogsbranden ett strömavbrott i Vattenfalls nät med 544 strömlösa abonnenter. Reparationsarbetet kunde inte inledas omedelbart, eftersom området var avspärrat. Den 5 augusti konstaterade Telia att ett antal telestationer i området saknade elförsörjning på grund av branden men att flera av dem gick på batterier.

Den 3 augusti begärde en räddningsledare, via Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB, för första gången hos Emergency Response Coordination Centre hjälp från andra europeiska länders vattenbombare. Flygplanen försenades av bland annat oväder. Den femte augusti meddelades att fyra vattenbombare skulle sändas till Sverige, två av Protezione Civile i Italien och två av Sécurité Civile i Frankrike. Från Frankrike sändes också ett samordningsflygplan och 16 hjälparbetare. Personalstyrkan från Italien bestod av 14 personer, varav åtta piloter, fyra tekniker och medarbetare vid Protezione Civile. De tre franska planen anlände till sin insatsbas, Västerås flygplats, sent den 5 augusti, och de två italienska planen på förmiddagen dagen efter. Granfjärden i Mälaren, Åmänningen samt flera mindre sjöar nära brandområdet avspärrades för båttrafik för att bli vattentäcker för vattenbombarna. Vädret under flygplanens första arbetsdag var ogynnsamt med mycket låg molnhöjd, men vattenbombningen kunde påbörjas sent på eftermiddagen den 6 augusti med ett första pass på drygt tre timmar.

Den 7 augusti vattenbombade de fyra planen tillsammans 478 gånger, med sammanlagt närmare 3 000 ton vatten. Vattenbegjutning med flygplan fortsatte 8 augusti och i mycket begränsad omfattning 9 och 10 augusti. Den avslutades den 10 augusti, liksom insatsen av de två norska helikoptrarna, med bedömningen att återstående behov av vattenbegjutning från luften av upplammande eld kunde skötas av de disponibla svenska helikoptrarna från försvarsmakten och åtta mindre civila helikoptrar. Kostnaden för den utländska vattenbegjutningsinsatsen uppskattades till 3 miljoner kronor. Avspärningar av sjöar upphävdes den 12 augusti.

Konsekvenserna av den stora skogsbranden i Västmanland blev många och svåra. Stora arealer skog förstördes, hus brann ner, människor evakuerades och oron bland områdets invånare var stor.

På ett tidigt stadium av branden stod det klart att den skulle få stora ekonomiska konsekvenser för skogsnäringen. Beträffande brandskadade byggnader visade en första beräkning efter rekognosering från luften den 9 augusti att ungefär 25 hus brunnit ned eller på annat sätt brandskadats, varav hälften bostadshus och hälften ekonomibyggnader. Kommunerna utlovades ersättning av staten för direkt räddningsarbete, minus en självrisk, enligt lagen om skydd mot olyckor efter ansökan hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringen utsåg den 14 augusti 2014 Aud Sjökvist att utreda hanteringen av branden med ett vitt mandat för att dra lärdomar "utifrån hanteringen av skogsbranden ... i syfte att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera

allvarliga olyckor och kriser". Utredaren skulle bland annat "identifiera möjliga förbättringsåtgärder och, om så bedömdes lämpligt, föreslå nödvändiga författningsändringar m.m." Utredningen skulle redovisas senast 1 september 2015. Regeringen beslöt den 5 februari 2015 att avbryta utredningen. Genom tilläggsdirektiv för utredningen ändrades uppdraget till att enbart avse en beskrivning och utvärdering av den operativa insatsen, att redovisas senast i februari 2015. Regeringen gav i stället uppdraget att dra slutsatser om åtgärder som kan förbättra samhällets krisberedskap till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, att redovisas senast den 29 januari 2016.

Den 6 mars 2015 presenterades Aud Sjökvists utredning, *Utredning Skogsbranden i Västmanlands län - lärdomar för framtiden* (Fö 2014:02). Utredningen konstaterade att risken för olyckstypen skogsbrand inte hade beaktats i någon aktörs riskinventering, vare sig på lokal, regional eller nationell nivå. De berörda räddningstjänsterna hade för liten kunskap om skogsbrandbeteende och skogsbrandindex för att bedöma riskerna för skogsbrandens utveckling och låg därför redan från början steget efter branden. Kritik riktades mot att de berörda räddningstjänsterna under brandens inledningsskede inte var planerade och organiserade så att insatser kunde genomföras i så god tid och så effektivt, som är målet i Lagen om skydd mot olyckor. Utredningen pekade bland annat på behov av att skogsnäringen organiserar systematiskt förebyggande arbete, och att Försvarsmakternas kompetens och resurser måste tas in i skyddet mot olyckor och i krisberedskapen.

Aud Sjökvist utvecklade sina synpunkter också i en debattartikel i Dagens Nyheter den 31 juli 2015. Hon menade att branden inte kunde betraktas som vare sig en naturkatastrof eller som orsakad av vädret, vilket på sina håll hävdats. Hon hävdade att den dramatiska utvecklingen under brandens fem första dygn kunde förklaras av ett antal samverkande faktorer, bland annat att det vid brandens början förelåg "en total avsaknad av riskbedömning", att räddningstjänsten inte hade "rätta positionsuppgifter och adekvat navigeringsmaterial för att snabbt hitta branden" samt att "räddningstjänsternas kunskap om skogsbrandbekämpning var bristfällig". Sjökvist pekade också vad gäller krishantering på att i en krissituation ingen enskild myndighet, eller regeringen, i den svenska modellen är ansvarig för en samlad krisledning i ett exceptionellt läge.

Den här rapporten handlar inte om vare sig brandbekämpningen eller myndigheternas agerande i samband med branden. Sådana studier genomförs på andra håll, och här är i stället avsikten att belysa hur medierna bevakade den stora skogsbranden under de mest dramatiska dagarna. Brandens omfattning och spridning gjorde den tveklöst till en mycket stor nationell nyhetshändelse och den rönte dessutom internationell medieuppmärksamhet. Dessutom inträffade branden i inledningen av den svenska valrörelsen vilket också gjorde frågor om krisberedskap och politiskt ansvar särskilt intressanta.

Det finns flera motiv till att belysa mediebevakningen av skogsbranden. Först och främst därför att medierna är de viktigaste informationsbärarna i det svenska samhället. Vid en krissituation förväntar sig allmänheten snabb och relevant nyhetsförmedling om det aktuella skeendet. Det gäller i särskilt hög grad i den samtida digitala mediavärlden, och inte minst samspelet mellan nyhetsrapportering på digitala plattformar och kommunikationen i sociala medier. Vidare är det intressant att undersöka mediernas roller i samband med en kris. Vid sidan av snabb information förväntas också medierna vara oberoende iakttagare och granskare av händelseförloppet och ha förmågan att

förhålla sig kritiskt till myndigheter och andra centrala aktörer i den här typen av händelseförlopp.

Syftet med den här rapporten är att undersöka hur mediebevakningen av skogsbranden i Västmanland såg ut i några av de viktigaste nyhetsmedierna, och vad som kännetecknade rapporteringen kring denna händelse på dessa mediers nyhetssajter. Undersökningen har i huvudsak genomförts som en kvantitativ innehållsanalys vilken kompletterats med ett antal intervjuer med journalister som deltog i nyhetsbevakningen. I nästa avsnitt görs en närmare beskrivning av innehållsanalysen.

METOD OCH MATERIAL

Den här studien granskar nationella och regionala nyhetsmediers innehåll på deras respektive webbplatser och bygger på en kvantitativ innehållsanalys. En kvantitativ innehållsanalys används när man vill göra en systematisk analys av ett innehåll och därmed kartlägga och studera viktiga skeenden. Dessa innehållsanalyser strävar efter att spegla det faktiska innehållet så objektivt som möjligt. De är även replikerbara: baserat på samma instruktioner och tillvägagångssätt ska undersökningen kunna göras om och nå samma resultat.

I denna studie granskades webbaserat material, i linje med studiens fokus på den digitala mediemiljön. Det material som har studerats från de olika nyhetsmedierna (närmare bestämt Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Vestmanlands Läns Tidning) är det som fanns tillgängligt via deras olika webbplatser, www.aftonbladet.se, www.expressen.se, www.dn.se, www.svd.se och www.vlt.se. Det ska noteras att utöver att samla in nyhetsartiklar och analyser så inkluderades även ledare och debattartiklar, för att samla en bild av det totala medieutbudet på dessa webbplatser.

De fyra nationella medier – Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter (härefter förkortat som DN) och Svenska Dagbladet (härefter förkortat som SvD) – som valdes är de fyra ledande rikstäckande nyhetstidningarna vilket även medför att deras webbplatser är mycket populära. Utav dessa fyra utmärker sig Aftonbladet och Expressen genom att i större utsträckning än andra källor använda sig av medieformer utöver enbart text och bild, som videomaterial, bildspel, chattar och andra former som var intressanta i och med undersökningens fokus på de nya digitala miljöerna. Vestmanlands Läns Tidning (härefter förkortat som VLT) valdes ut som det största nyhetsmediet i den region som drabbades av skogsbranden och som därmed var bland de medier som flitigast rapporterade om brandens utveckling.

Som insamlingsperiod valdes de första elva dagarna i augusti 2014, från att skogsbranden började rapporteras (den startade enligt uppgift den 31 juli, men nyheter om detta syntes inte i medierna förrän dagen efter) till att Räddningstjänsten meddelade att de hade branden under kontroll. Vid båda tillfällena användes sökordet ”brand*” och sedan gallrades irrelevanta sökträffar bort.

Totalt bestod undersökningens material av 619 så kallade analysenheter från nyhetsmediernas webbplatser, vilka antingen bestod av textartiklar (med tillhörande foton och mediematerial) eller videoinslag. Innan resultatet av innehållsanalysen presenteras följer en kort redogörelse för det faktiska händelseförloppet.

HÄNDELSEÖVERSIKT OCH KALENDARIUM

Innan undersökningens resultat presenteras så kan det vara till hjälp att först påminna sig om händelseförloppet i samband med skogsbranden i Västmanland under de första dagarna i augusti 2014.

- **31/7 (torsdag):** SOS Alarm får ett samtal om en skogsbrand som vid tillfället uppges vara 30x30 meter stor. Enligt senare uppgifter ska branden ha startat när en skogsmaskin slagit ifrån sig gnistor. Det har varit en ovanligt varm sommar och området är ovanligt torrt och brandfarligt. På kvällen tar Räddningstjänsten i Sala-Heby över ansvaret för släckningsarbetet. Då har branden växt och är 1500x400 meter stor. En helikopter och cirka 30 män bekämpar den.
- **1/8 (fredag):** Branden närmar sig bebyggelse i närheten av Öjesjön och Räddningstjänsten förbereder de boende på att de kan komma att evakueras. Brandens storlek uppges vara 1500x500 meter.
- **2/8 (lördag):** Räddningstjänstens bemanning har växt till 70 man och flertalet helikoptrar deltar i kampen mot elden. Eventuell evakuering förbereds.
- **3/8 (söndag):** Branden är 1 mil x 1 mil stor och är bara kilometer ifrån bebyggda områden såsom Björkbacken, Rörbo och Måsbo. Det kommer rapporter ända från Åland om brandrök. Hemvärnet har börjat delta i släckningsarbetet, och sammanlagt arbetar cirka hundra personer med att släcka branden. Fyra kommuner berörs av branden: Sala, Surahammar, Fagersta och Norberg.
- **4/8 (måndag):** Boende i flertalet mindre samhällen evakueras, totalt handlar det om cirka tusen personer. Ett antal personer blir instängda i brandområdet och får räddas med helikopter. Hjälp från resten av landet har börjat strömma till, och specialplan från Frankrike och Italien kallas in för att kunna vattenbomba området.
- **5/8 (tisdag):** Branden kräver ett liv när en 30-årig man hittas död vid en väg norr om Stabäck. Vid samma tillfälle brandskadas en 42-årig man svårt. Staten tar över räddningsarbetet från länsstyrelsen och nu jobbar cirka tvåhundra personer med räddningsarbetet. MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) uppger att detta nu är den största skogsbranden i Sverige i modern tid.
- **6/8 (onsdag):** Vattenbombningen börjar, men de italienska planen kan inte lyfta förrän på kvällen på grund av dålig sikt. Under två timmar släpps 700 000 liter vatten på brinnande skog. Polisen inleder en förundersökning kring hur branden startade. I och med den 30-årige mannens död upprättas en anmälan om arbetsmiljöbrott. Kung Carl XVI Gustaf besöker brandområdet.
- **7/8 (torsdag):** Räddningsledningen uppger att vattenbombningen har effekt och att brandens spridning har börjat hejdas. Den uppges dock fortfarande inte vara under kontroll. Statsminister Fredrik Reinfeldt besöker räddningscentralen i Ramnäs och regeringen meddelar att man tillsätter en utredning för att granska brandinsatsen då kritik har framförts, främst mot beredskapen. En polis skadas då hon blir påkörd av en moped vid en av vägväpningarna runt brandområdet. De franska och italienska planen vattenbombar området mer än 300 gånger under dagen och släpper totalt mer än två miljoner liter vatten.

- **8/8 (fredag):** De så kallade begränsningslinjerna kring branden har hållits under natten och vattenbombningen fortsätter. Länsstyrelsen meddelar att det kan dröja långt in på hösten innan branden är helt släckt och att mängden nederbörd är avgörande. Cirka 300 personer arbetar med att släcka branden. En sammanställning visar att tio byggnader har förstörts av branden och att den brända skogen innebär miljardförluster. Flera avspärningar hävs och cirka 300 evakuerade får återvända till sina hem.
- **9/8 (lördag):** Efter att ha befarat att vindar ska försvåra släckningsarbetet går ändå släckningen bättre än väntat. Specialplanen från Frankrike och Italien skulle egentligen ha åkt hem kring den här tiden, men de lånas i ytterligare en vecka. Dock är brandbekämpning från luften inte längre lika effektiv då de flesta bränderna för tillfället befinner sig under mark. Efter att MSB först sagt att de fyra branddrabbade kommunerna skulle få bekosta brandsläckningen i första hand och sedan kunna ansöka om ersättning senare, så säger försvarsminister Karin Enström nu att kommunerna kommer att få ersättning omgående.
- **10/8 (söndag):** Efter att brandens spridning varit stoppad i ett par dagar går nu släckningsarbetet ut på att systematiskt röra sig in i området och släcka så kallade glödhärdar. 250 man arbetar med släckningen. Utöver de tio bostäder som rapporterats som nedbrända kan man nu även bekräfta att cirka femton andra byggnader (ej bostäder) har brunnit ner.
- **11/8 (måndag):** Ett kraftigt regn drar in över brandområdet och hjälper släckningsarbetet. De italienska planen bestämmer sig för att flyga hem medan de franska stannar i ytterligare några dagar. Brandledningen meddelar för första gången officiellt att man anser sig ha branden under kontroll.

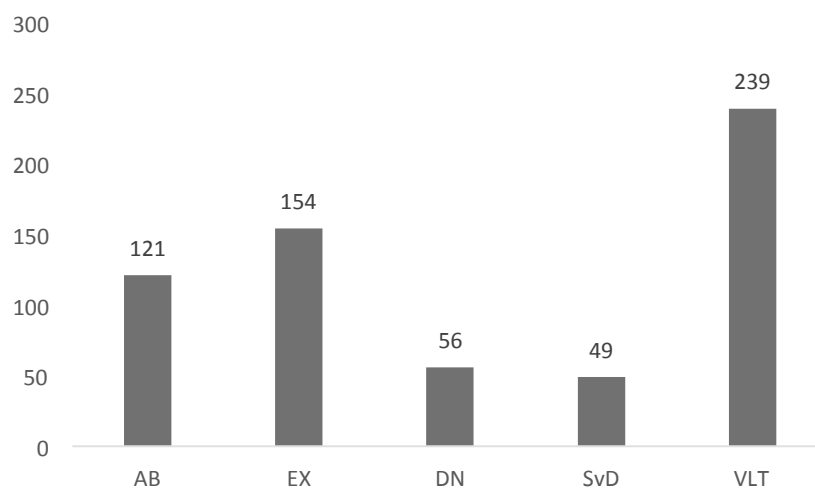
RESULTAT

I detta kapitel redovisas resultaten av innehållsanalysen i fyra olika avsnitt: *Omfattning*, *Centrala aktörer*, *Gestaltningar* och *Samspelet mellan nyhetsmedier och sociala medier*.

Omfattning

Det totala materialet fördelade sig på följande sätt över de olika nyhetsmediernas webbplatser:

Figur 1: Omfattning av bevakningen i nyhetsmedier

N = 619 (antal analysenheter)

Fig. 1 visar den totala mängden artiklar från nyhetsmediernas olika webbplatser under de elva dagarna som undersökts. Som lokaltidning producerade VLT en mycket stor mängd material under dessa dagar och allt fokus på webbplatsen låg på nyheter om branden, som naturligtvis var den nyhet som de lokala läsarna hade allra störst intresse av under denna period.

Medan branden under flera dagar var toppnyhet även på de nationella mediernas webbplatser så höll den inte denna ställning under lika lång tid som på VLT. Det var mycket som pågick samtidigt under samma period. Detta var det så kallade ”supervalåret” 2014, och Sverige befann sig i en närmast konstant valrörelse under tiden mellan EU-parlamentsvalet och riksdagsvalet. Därmed kom även branden att bli en del av valrörelsen vilket uppmärksammas senare i denna redovisning. Exempel på andra toppnyheter från samma period som tävlade med branden om att vara huvudnyhet på de nationella mediernas webbplatser var de kraftiga Ebola-utbrotten i Afrika där risken för att smittan skulle sprida sig till Europa och USA ansågs förhöjd och USA:s reaktioner på terrorgruppens IS våldsdåd i Mellanöstern.

I händelser som denna är det primärt intressant att se hur bevakningen såg ut över tid och om det fanns tydliga toppar och dalar. Här följer nu bilder som visar hur bevakningen över tid såg ut:

Figur 2: Omfattning av bevakningen av branden över tid

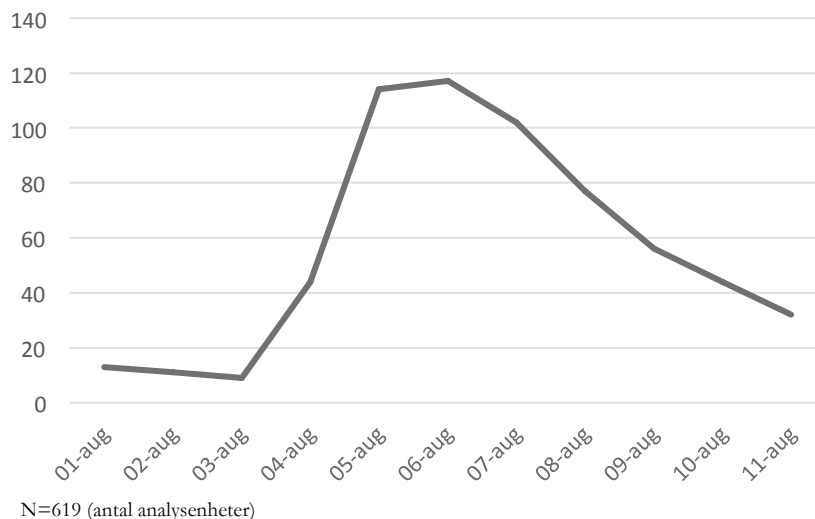
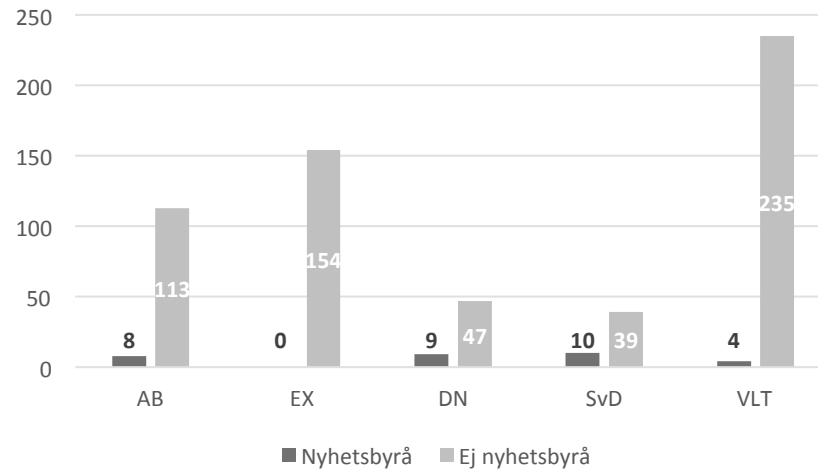

Fig. 2 visar en kurva som känns igen om man jämför med andra dramatiska händelser som exempelvis stormarna Simone och Sven hösten 2013 (Färm et al. 2015). Efter ett svagt intresse tidigt medan branden fortfarande växte och hade nått en storlek som kanske ansågs oroande men inte katastrofal, så insåg alla medier ungefär samtidigt (4 och 5 augusti) vilken ovanligt stor brand det handlade om och nyhetsintresset mångdubblades över natten. Av de 619 artiklar som analyserats publicerades mer än hälften (333) under tre av dessa elva dagar: den 5, 6 och 7 augusti. Därefter blev brandledningens rapporter allt mer positiva vilket tycks ha påverkat nyhetsvärdet negativt och på några dagar försvann branden ut ur nyhetscykeln.

Den följande figuren visar i vilken utsträckning de olika medierna använde sig av nyhetsbyråers material:

Figur 3: Omfattning av bevakningen fördelat på medier och material från nyhetsbyråer

N = 619 (antal analysenheter)

I jämförelse med exempelvis studien av höststormarna 2013 användes det relativt lite material från nyhetsbyråerna i rapporteringen kring branden. Expressen använde sig inte av nyhetsbyråers material vid ett enda tillfälle, de andra medierna gjorde det högst ett tiotal gånger. Procentuellt sett använde sig därmed DN och SvD mest av nyhetsbyråernas material i och med att de överlag rapporterade minst om branden och dessutom hade mest antal artiklar som kom från nyhetsbyråer.

Användning av olika medieformer i de olika medierna

Det är vidare intressant att se vilka olika medieformer de olika nyhetsmedierna använde för att rapportera om skogsbranden i Västmanland. Den följande tabellen visar hur ofta de olika medierna använde sig av olika medieformer i sin rapportering:

Tabell 1: Olika medietyper inom rapporteringen

	AB	EX	DN	SvD	VLT
Video	56	27	2	1	31
Foto	15	67	26	43	75
Bildspel	31	30	9	0	13
Länkad video	23	23	4	0	32
Interaktiv grafik	2	1	0	0	1
Chatlogg	5	2	0	0	5
Kommentarsfält	3	0	0	0	197

N = 576 (antal analysenheter med någon form av medietyp kopplad till den). *Kommentar: Med "Video" menas videoklipp som har analyserats som egna analysenheter. Alla de andra kategorierna ingår i de analyserade webbartiklarna. Med "länkad video" menas de gånger som textartiklar länkar till interna eller externa videoklipp (från det egna mediet eller exempelvis från Youtube).*

Här syns en klar uppdelning över hur de olika medierna använde olika former av mediematerial för att rapportera om skogsbranden. Aftonbladet använde sig till stor del av video, 56 av deras 121 analysenheter (46 %) var video snarare än text. Även Expressen och VLT använde sig i stor utsträckning av video, om än inte i samma omfattning som Aftonbladet. DN och SvD använde sig endast av video i något enstaka fall.

Att foton och bildspel finns med som en del av artiklarna är mycket vanligt. Mycket foto- och videomaterial är att vänta i en händelse som branden, där all form av visuellt material gör sig väl och dramatiska bilder på hur branden sprider sig blir åtråvärda och intressanta för såväl medierna som läsarna. Bildspel är ett sätt att visa bilder som blir allt vanligare, och en stor andel av stillbilderna i materialet bestod också av bildspel, förutom hos SvD som inte alls använde det. Interaktiv grafik förekom väldigt sällan och aldrig hos DN och SvD.

Kommentarsfält har blivit allt ovanligare i de nationella medierna efter att de i stor utsträckning utnyttjats av användare som uttryckt aggressiva och hotfulla åsikter. I och med att medierna har ett ansvar för vad som skrivs i dessa kommentarsfält – och att moderera dem så inte dess innehåll bryter mot lagar som hets mot folkgrupp eller olaga hot – har de flesta medierna valt att plocka bort kommentarsfälten i de allra flesta fall. Detta gäller inte i samma utsträckning lokalmedierna.

Centrala aktörer

Ett antal centrala aktörer undersöktes för att se hur ofta de förekom, hur de vinklades och överhuvudtaget hur de speglades i medierna i samband med branden i Västmanland.

De centrala aktörerna valdes utifrån kriteriet att de kunde förväntas spela en central roll under händelseförloppet. Tretton aktörer valdes ut som

analysobjekt, där två uppvisade så liten närvaro i materialet att de sedermera plockades bort (Kustbevakningen och Sverigedemokraterna). Det ger elva centrala aktörer vars förekomst och vinkling har granskats:

- De fyra branddrabbade kommunerna: Sala, Surahammar, Fagersta och Norberg (som en samlad aktör)
- Länsstyrelsen i Västmanland
- Alliansen/regeringen (som en samlad aktör)
- De rödgröna oppositionspartierna (som en samlad aktör)
- Polisen
- Räddningstjänsten
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Försvarsmakten
- Civilsamhället och andra civila som frivilligt bekämpade branden på olika vis
- Övriga myndigheter (utöver Försvarsmakten och MSB)
- Nyhetsmedierna

Ytterligare en aktör räknades när de förekom som källor, nämligen privatpersoner, men deras vinkling och ansvarstagande mättes inte då de inte kunde anses vara en enhetlig ”grupp” på samma sätt som de andra aktörerna.

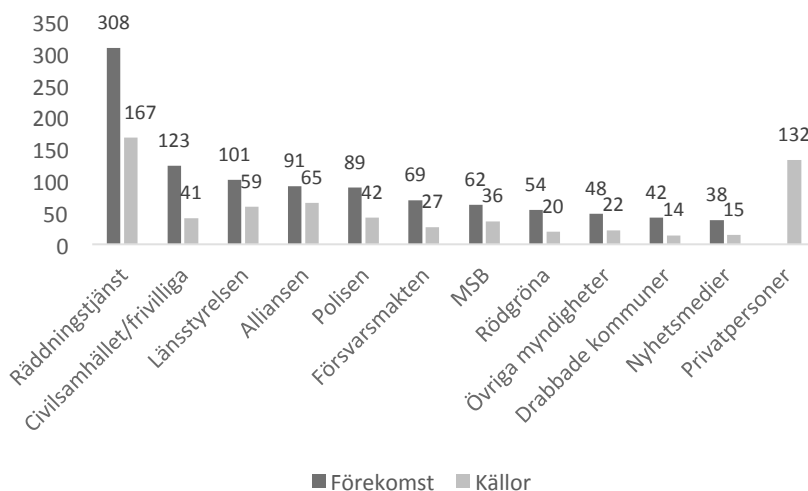
KÄLLOR OCH FÖREKOMSTER

I en studie av en krissituation som den kring skogsbranden får källorna ofta en viktig roll. I och med att varken läsarna eller journalisterna är tillräckligt kunniga så får källorna relativt stor makt när det gäller att definiera en situation och ett händelseförlopp. Ju färre journalister och läsare som har vana och kunskap kring en situation, desto mer behöver de förlita sig på källor. Därför blir det viktigt för de källor som spelar en central roll i händelseförloppet att förmedla sin bild av det som pågår, och gärna i ett tidigt skede innan en annan källa har fått etablera bilden av det som pågår.

Källorna har med andra ord gestaltningsmakt över hur mediernas publik ser på en situation och ju trovärdigare en källa framstår desto större makt har han eller hon. Man tar med sig det förtroende man tidigare byggt upp hos mediekonsumenterna när man som källa börjar etablera en bild av ett förlopp och därmed utövar sin gestaltningsmakt.

Den ena stapeln i den följande figuren visar i vilken utsträckning aktörerna förekom i de olika artiklarna eller videoklippen. För att förekomma räcker det med att aktören eller en representant för aktörgruppen omnämns i artikeltexten eller videoklippen (till exempel någon annan som pratar om exempelvis polisen). Då variabeln om förekomst är kopplad till variabelerna om vinkling och ansvarstagande så finns här inga siffror för gruppen privatpersoner. Den andra stapeln visar huruvida en aktör har förekommit som källa, med andra ord blivit direkt citerad i en artikel eller ett videoklipp.

Figur 4: Källor och aktörers förekomst i nyhetsmedierna under branden

N= 522 (antal analysenheter där någon av dessa aktörer förekommer eller är källa).

Räddningstjänsten var den vanligast förekommande centrala aktören under brandrapporteringen, både vad gäller förekomst och som källa. Räddningstjänsten förekom i någon form i nästan hälften av analysenheterna. De förekom som källor vid 167 fall, vilket motsvarar 27 % av materialet.

Detta faller sig naturligt. Räddningstjänsten i dess olika former – oavsett om det gäller brandmännen på plats eller räddningsledningen som efter ett par dagar styrde hela den pågående släckningsinsatsen från Ramnäs – blev den aktör som hela tiden hade den mest uppdaterade situationen och som kunde rapportera om de senaste händelserna. Medan både Försvarmakten och civilsamhället bidrog till insatsen så var brandförsvaret centralt både i insatsen och i medierna. Ledningscentralen i Ramnäs tog ansvar för att få ut information till allmänheten och räddningsledaren Lars-Göran Uddholm var en av de vanligaste individuella källorna i hela materialet. Till någon grad faller en del av de andra aktörerna, som Försvarmakten, in under samma förklaringsmodell. Försvarmakten hade såklart sina speciella områden att hantera, kanske främst de helikoptrar som användes i insatsen, och de var källor när det rapporterades kring den delen av insatsen eller ibland när beredskapen inför den här och andra liknande situationer diskuterades.

När det gäller förekomst så är det även vanligt att civilsamhället och andra frivilliga förekommer i materialet och uttalar sig som källor. Då de frivilliga inte på samma sätt kunde förmedla officiell information om brandsituationen så handlade det här oftare om att få en personlig bild av vad som försiggick i arbetet. Utöver det faktiska civilförsvaret fokuserade medierna en hel del på det via internet organiserade arbetet för att samla in mat, dryck och kläder till såväl de som bekämpade branden som de som tvingats evakueras från sina hem.

Den allra vanligaste källan utöver Räddningstjänsten var just den grupp som benämns som ”privatpersoner” i analysen. Det följer medielogiken att när en katastrof av detta slag inträffar så har man som läsare ett stort intresse av att höra från de ”vanliga människor” som har drabbats på olika vis. De som läste det som skrevs i medierna om branden nog lärde snart känna flera olika familjer som hade drivits från sina hem och som oroade sig för sina egendomar, sina djur eller sitt lokalsamhälle. I ett par fall skrevs det om människor som hade räddats ur branden på spektakulära sätt, som de som behövde räddas ur en sjö av en helikopter. Det fanns en medveten redaktionell hållning i detta val av att låta drabbade komma till tals, menar Karin Tornberg, nyhetschef, VLT:

Ja, vårt fokus var ju att i första hand försöka få tag på dem som berörs. Och det var ju ett jobb att leta rätt på personer. Det lade vi mycket tid på; att försöka hitta personer som antingen flytt från branden eller så förlorat någonting. Jag tycker nog att vi lyckades bra med att skildra dem. Det var där vi lade vårt fokus och sedan naturligtvis att följa händelseförloppet, det var ju också en väldigt viktig del.

En extra dimension gavs till denna storbrand i och med att den inträffade mitt under en valrörelse. När branden eskalerade var det mindre än en och en halv månad till nästa riksdagsval och flera politiker syntes i medierapporteringen. Främst gällde detta alliansen som var i regeringsposition vid tillfället. Försvarsminister Karin Enström (M) och jordbruksminister Eskil Erlandsson (C) var först på plats av nationella politiker i Västmanland. Eftersom de vid detta tillfälle hade haft regeringsmakten i nästan åtta år var det också alliansen som främst fick uttala sig när frågan om Sveriges krisberedskap började tas upp. Efter ett par dagar åkte även dåvarande statsministern Fredrik Reinfeldt (M) till

räddningsledningen i Ramnäs och informerade sig om den pågående räddningsinsatsen.

Den rödgröna oppositionen lät höra tala om sig vid ett par olika tillfällen. Den socialdemokratiska statsministerkandidaten Stefan Löfven avbröt sin valkampanj och åkte till Västmanland för att tala med såväl allmänheten som räddningsledningen. I medierna återspeglades såväl åsikten att detta var det ansvarsfulla och solidariska sättet att hantera situationen, som att det rörde sig om ett billigt knep för att tjäna röster och att liknande besök mest störde Räddningstjänstens arbete. Miljöpartiet gick även ut med en affisch som antydde att branden berodde på de stora globala klimatförändringarna och att den inte hade skett med en mer ansvarsfull miljöpolitik, ett utspel som främst möttes av hård kritik. Vid samma tillfälle passade Miljöpartiet på att kritisera Sveriges beredskap för liknande situationer och anklagade alliansregeringen för denna situation.

Representanter för de fyra drabbade kommunerna spelade en överraskande perifer roll i medierna. De förekom endast i 42 analysenheter, och var källor i endast 14. Faktum är att så fort som först länsstyrelsen, och sedan staten, tog över räddningsinsatsen så försvann de ansvariga på kommunnivå ur bilden. De återvände senare i undersökningsperioden i samband med en uppmärksam diskussion om vem som skulle betala för insatsen och om och när kommunerna kunde få ersättning för de miljonbelopp som de lagt ut.

Nyhetsmedierna själva spelade inte en större roll i det här händelseförloppet. Endast vid ett fåtal tillfällen förekom de som faktiska aktörer eller källor. I efterhand konstaterar VLT:s nyhetschef Karin Tornberg att de kunnat göra mer av sin roll som ledande regional nyhetsföretag:

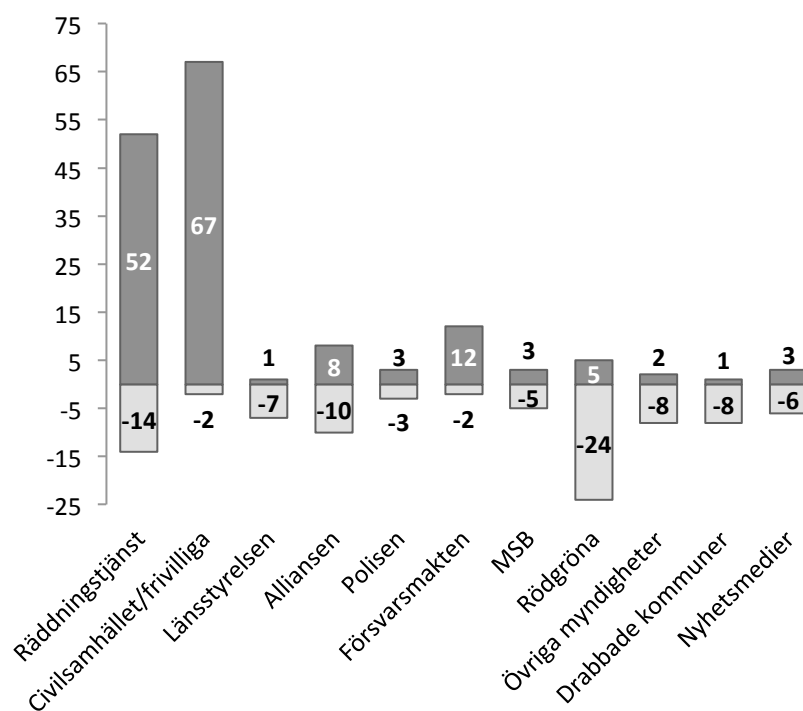
Vi satt ju på en guldgruva som vi inte riktigt insåg från början i och med att vi var först på plats. Och hade direktkontakt första dagen med den som startade branden och vi hade ju egna ögonvittnen från den allra första dagen.

VINKLING

Att vinklas på ett ”rättvist och rimligt” sätt i medierna är viktigt för alla aktörer och något som ofta eftersträvas och förväntas av nyhetsmedierna. Vinklingar är oundvikliga för alla aktörer som förekommer i medierna med större frekvens. Det är i många fall, inklusive detta, som man hör diverse aktörer beklaga sig över att ha vinklats negativt (positiva vinklingar förekommer också), inte minst politiska aktörer som anser sig orättvist behandlade av nyhetsmedierna. Detta kan exempelvis baseras på nyhetsmediernas analyser eller vilka källor de väljer att låta uttala sig. Det kan handla om specifika formuleringar eller en rubriksättning som antyder att en aktör har agerat felaktigt eller oansvarigt. Vinklingarna tar många olika former och det som då är intressant är att försöka se mönster i dessa vinklingar och notera huruvida specifika aktörer har fått särskilt positiva eller negativa vinklingar, av ett nyhetsmedium eller av alla medier överhuvudtaget.

I alla de fall där aktörer förekommer så har det även undersökts huruvida de på något sätt vinklats i mediernas bevakning. Har någon aktör presenterats i positiva ordalag markeras detta som en positiv vinkling, och motsvarande vad det gäller negativa vinklingar. Det viktiga i dessa fall är den huvudsakliga bilden som en artikeltext i stort presenterar av en aktör. Till exempel kan en negativ källa som kritiserar polisen eller någon annan aktör ge bilden av att hela artikeln är negativ om han eller hon får stå oemotsagd. Figuren nedan visar på vinklingar av aktörer under branden, i den mån de förekommer:

Figur 5: Vinklingar av aktörer under skogsbranden

N = 166 (antal analysenheter där någon aktör vinklas positivt eller negativt). *Kommentar: Plusskalan indikerar analysenheter som är positivt vinklade till aktören. Minusskalan indikerar analysenheter som är negativt vinklade till aktören.*

Här talar siffrorna sitt tydliga språk: i den mediala berättelsen om skogsbranden i Västmanland, där saker ofta verkade hopplösa, behövdes det hjältar. Och det

var precis det som såväl Räddningstjänsten som civilsamhället och andra frivilliga som hjälpte till dag ut och dag in beskrevs som. Det skrevs ett stort antal artiklar om män och kvinnor som slet timme efter timme för att förbättra situationen och rädda det som räddas kunde. Det blev även en historia om ”vanliga människor” som hjälpte varandra under en nödsituation, inte minst i och med de insamlingar som startades via exempelvis Facebook-grupper och som fick stort genomslag. I det fåtal fall som Räddningstjänsten vinklades negativt hade det att göra med samordningen av insatsen där det fanns tillfällen där enskilda brandmän kritiserade ledningen och sa att de inte nödvändigtvis visste vad de skulle göra vid alla tillfällen.

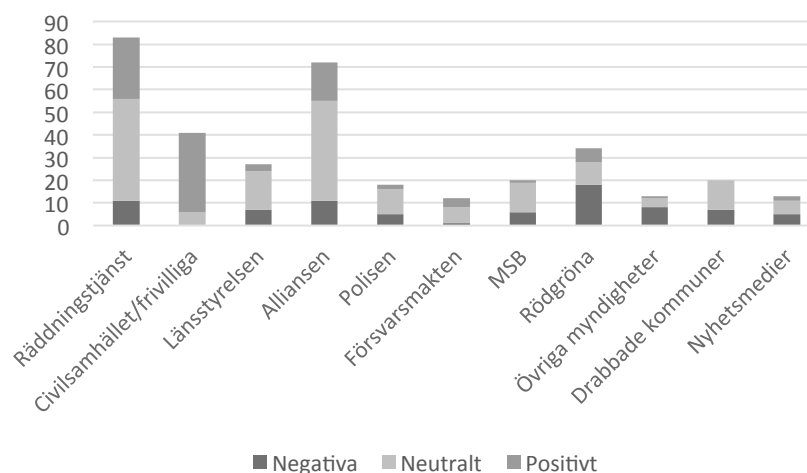
Vad gäller övriga aktörer handlade det oftast inte om särskilt stora vinklingar åt vare sig det ena eller andra hållet. Undantaget från detta var de politiska blocken: alliansen och de rödgröna. Alliansen fick ungefär lika mycket positiv som negativ vinkling, oftast kopplat till de politiska diskussioner som nämnts tidigare: om huruvida beredskapen inför en sådan här skogsbrand var tillräcklig och till vilken grad alliansregeringen hade ansvar för den. Bilden av de rödgröna under branden var entydigt negativ. Detta gällde till stor del den tidigare nämnda kampanj som Miljöpartiet drog igång mitt under pågående skogsbrand och som av många ansågs opassande och som ett försök att ”göra politik” av en pågående tragedi.

ANSVAR

Utöver de vinklingar som presenterades ovan undersökte studien även hur de olika aktörernas ansvar gestaltades. Detta då ”ansvar” är ett grundläggande begrepp i denna studie. ”Ansvar” är ofta något som efterfrågas hos de centrala aktörer som befinner sig i en position där de kan avkrävas detta. Dessutom blir det intressant att se på de olika sätt begreppet kan användas i bevakningen av en händelse. I en liknande situation bär många olika aktörer olika former av ansvar, och den här variabeln undersöker om medierna speglades som ansvarstagande eller om de på något sätt inte tog sitt ansvar.

Vid en första anblick kan variablerna om vinkling och ansvar tyckas förvirrande lika, men skillnaden kan förklaras med att ansvar kräver ett tydligare uttryck där någon aktörs ansvar tas upp och antingen speglas positivt (en aktör tar sitt ansvar) eller negativt (en aktör tar inte sitt ansvar). Begreppet ”ansvar” måste tydligt tas upp, antingen genom användning av just detta ord eller snarlika synonymer. Medan vinklingar kan baseras på enkla uttalanden och personliga åsikter från exempelvis källor så kan gestaltningar om ansvar anses bära mer vikt. Att hävda att den rödgröna regeringen inte tar sitt ansvar är allvarigare än att tycka att Stefan Löfvens tal var ofokuserat. Detta medför också att det finns betydligt färre fall där denna fråga överhuvudtaget tas upp. Därmed ser resultatet vad gäller ansvarstagande ut på följande vis:

Figur 6: Vinkling av aktörers ansvarstagande under skogsbranden

N = 191 (antal analysenheter där någon aktörs ansvarstagande diskuteras).

Fig. 6 visar på alla de tillfällen som en aktörs ansvarstagande är en del av en artikel, oavsett om aktören vid detta tillfälle vinklas som att ta sitt ansvar, som att *inte* ta sitt ansvar eller om deras ansvar diskuterades utan att vinklas vare sig positivt eller negativt (neutralt). Detta sätts ofta i nära samband med den generella vinklingen som diskuterades tidigare.

Det vi tydligt kan se är att de vars ansvarstagande oftast diskuteras – vilket också skulle kunna läsas som att det är de aktörer som medierna förväntar sig ett särskilt ansvarstagande från – är Räddningstjänsten (inklusive ledningen för insatsen) och alliansen, med andra ord regeringen. Det verkar logiskt i sammanhanget då man lätt skulle kunna se hur detta översätts till verkligheten, där regeringen har ansvar för de politiska prioriteringarna och att pengar och resurser finns tillgängliga inför liknande situationer, och där Räddningstjänsten

och räddningsledningen har det huvudsakliga ansvaret för den faktiska släckningsoperationen.

Medan vi här talar om ett mindre antal fall så följer siffrorna kring ansvarstagande ofta nära den mer generella vinklingen: Räddningstjänsten vinklas oftare som att de tar sitt ansvar än de inte gör det (nästan tre gånger så många positiva vinklingar som negativa) medan alliansen får ungefär lika mycket negativ som positiv vinkling (även om det positiva väger något tyngre).

I den mån civilsamhället och de frivilliga kan anses ha något ansvar så är det även här väldigt positivt vinklat. När det diskuteras är det ofta i termer av att ”det är allas ansvar att hjälpa sina grannar”. Den kraftigt negativa vinklingen gentemot de rödgröna slår igenom här. Trots att deras ansvarstagande diskuteras i bara hälften så många fall så får de rödgröna ändå fler negativa vinklingar än alliansen.

Gestaltningar

För att förmedla nyheter effektivt använder sig journalister ofta av gestaltningar. Med detta menas hur de väljer att beskriva den verklighet de rapporterar om, med olika metoder, begrepp och förhållningssätt. Här granskas några av de vanligt förekommande gestaltningar som användes när nyhetsmedierna skrev om skogsbranden.

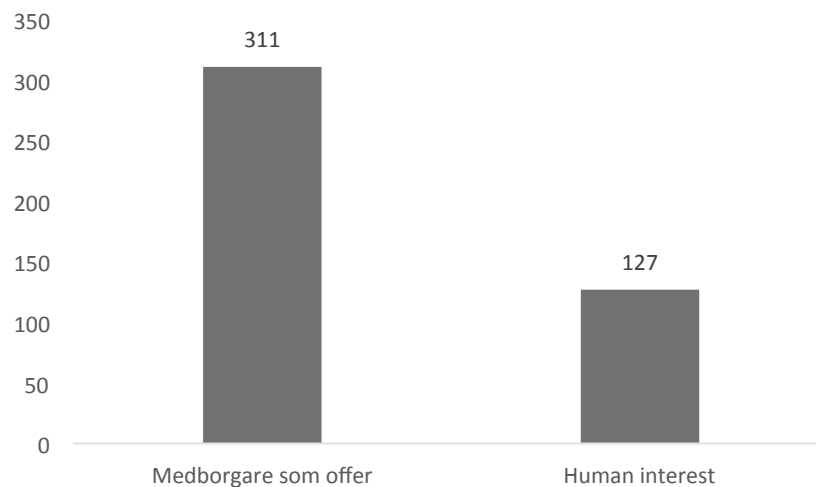
Medborgare som offer och ”human interest”

Två vanliga sätt att porträttera människor i nyhetsjournalistiken för att väcka intresse och sympati är att gestalta en situation så att ”vanliga medborgare”, som läsaren ska kunna identifiera sig med, porträtteras som offer i den. Det är ett sätt att snabbt ge läsaren en koppling och identifikationspunkt i nyheten, en ingång till att engagera sig. Detta kan användas något mer abstrakt i exempelvis politiska nyheter, där gestaltningen ”medborgare som offer” kan användas när det ena eller andra politiska förslaget diskuteras och man vill ge en bild av att det kommer att skada gemene man om det genomförs eller ej. I det här fallet blir gestaltningen mer direkt; när skogsbranden spred sig blev en hel del medborgare onekligen offer i dess väg. De behövde fly sina hem och oroa sig för sina egendomar, sina vänner och sina samhällen.

Gestaltningar som går närmare in på sådana historier är de som benämns ”human interest”. De kräver att journalistiken går mer in på djupet än vad som krävs för ”medborgare som offer”. En ”human interest”-historia tar sig tiden att berätta exempelvis en persons eller en familjs historia. Den ber läsaren lära känna de här personerna och sympatisera med dem. Ofta kan det handla om intervjuer med personerna i fråga, annars inte sällan om mer reportagelikhande inslag där vi får veta vad en eller flera människor har upplevt och vad de tycker och tänker om sin situation. En händelse som skogsbranden gav god grogrund för liknande historier, där personerna mitt i händelsernas centrum fick dela med sig av sina upplevelser, oavsett om det handlade om ”mannen på gatan” eller brandmannen mitt bland lågorna.

Här nedan ser vi hur ofta de olika medierna använde sig av dessa två gestaltningar när de rapporterade om skogsbranden:

Figur 7: "Medborgare som offer" och "human interest"-gestaltningar

N = 328 (antal analysenheter där någon av gestaltningarna förekommer).

Som kan väntas var "medborgare som offer"-gestaltningen betydligt vanligare än "human interest", men båda två var vanligt förekommande i mediebevakningen kring branden. "Medborgare som offer" förekom i nära exakt hälften av alla artiklar, "human interest" förekom i ungefär var femte artikel, vilket ändå får anses vara en hög nivå jämfört med den vardagliga nyhetsrapporteringen. Enligt Jonathan Jeppsson, långsiktig nyhetschef på Aftonbladet, försökte redaktionen balansera informerande och mer engagerande nyheter i samband med branden:

Vi står ju plötsligt lite grand på två ben. Eftersom många vänder sig till oss så är det viktigt att vi jobbar med att sprida rätt information, saklig information och inte vinkla upp för mycket, det blir ju vår roll på något sätt. Samtidigt är det så att vi ska behålla nyhetstörsten och kunna göra berörande knäck.

Många råkade illa ut eller riskerade att råka illa ut under branden. Det var många olika familjer och livsöden som porträtterades i medierna under brandens framfart: bönder och skogsägare som förlorat sin mark, par som förlorat sina hus, människor som fått fly för sina liv och som inte visste om de hade något hem att återvända till.

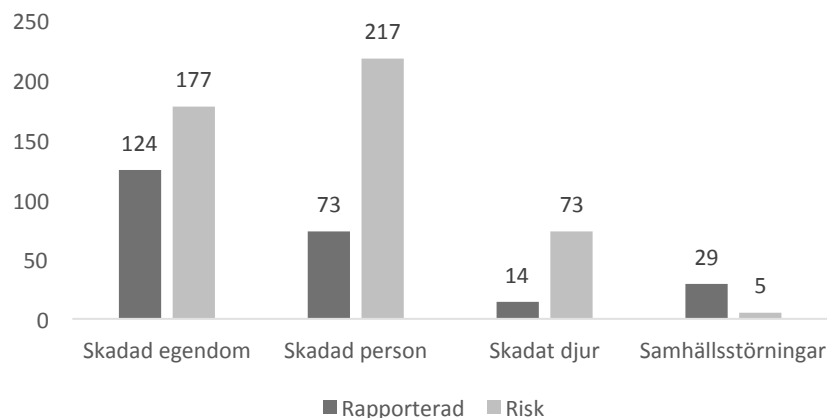
Rapporterad skadegörelse och störningar under branden

Utöver denna gestaltning har det undersökts vilka skador och risker som medierna rapporterade att branden förde med sig. Här granskades de artiklar där medierna skrev att någon eller någonting har påverkats eller skadats av branden eller att någonting *riskerar* att påverkas eller skadas av branden.

Typen av skador eller risker indelades i fyra olika kategorier: Skador mot egendom eller fysiska strukturer, skador mot människor, skador mot djur och störningar gentemot samhällsfunktioner (elnät, lokaltrafik och så vidare).

Fig. 8 jämför hur ofta som medierna rapporterade om liknande skador eller störningar (eller om det fanns risk för dem) under skogsbranden:

Figur 8: Gestaltningar av skogsbrandens skadegörelse och störningar i medierna

N = 330 (antal analysenheter där någon skadegörelse eller störning gestaltas).

Den vanligaste rapporten från branden var den som påpekade att det trots allt handlade om en fara för människor. Detta blev såklart särskilt aktuellt i samband med evakueringarna av hundratals människor, när man inte visste om det skulle vara säkert för dem att stanna i sina hem. Dessa siffror kan ställas mot de som visar hur många gånger det rapporterades om faktiska skador mot människor. En person avled i samband med branden, och en hel del av rapporterna gällde detta fall samt den man som vid samma tillfälle hittades svårt brännskadad men vid liv.

Därutöver fanns många rapporter i medierna om att branden hade förstört eller hotade att förstöra egendom. Den egendom som förstördes i allra störst utsträckning var givetvis skogen. Skogsägare och företag förlorade skog för miljardbelopp och flera av dem uttalade sig och uttryckte sin sorg och oro inför framtiden. Det gestaltade hotet mot egendom gällde i första hand folks bostäder när de evakuerades och hoppades få återvända men inte kunde veta säkert. Ett tiotal bostadshus brann ner, men många fler befanns i riskzonen i medierapporteringen.

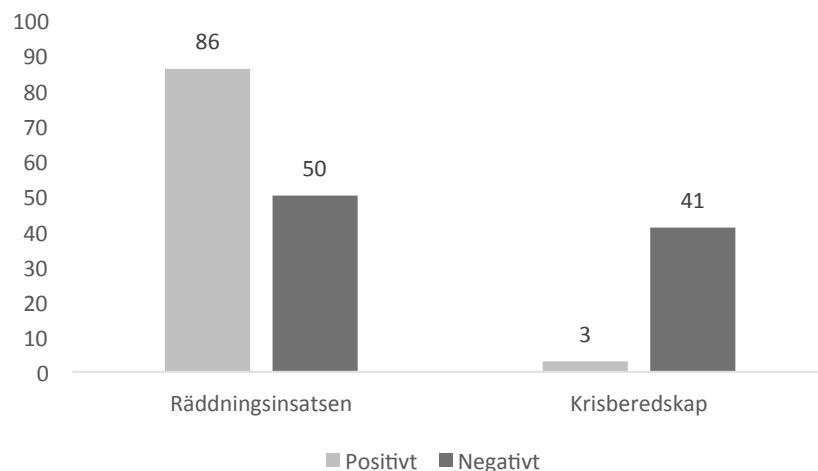
Det fanns även gott om artiklar som handlade om människor som behövde hjälp att rädda sina djur ur eldens väg, och som oroade sig för sin boskap eller sina hästar eller sina husdjur. Inte sällan var dessa samma artiklar som också gestaltade hur människor hjälper varandra i nöd: trots att branden var på väg mot dem beskrevs hur grannar och bekanta hjälptes åt för att få stora mängder djur ur farans väg.

De samhällsfunktioner som stördes i brandens framfart fick ingen större uppmärksamhet, men det nämndes vid några tillfällen att det inte fanns någon ström för många av de boende i närheten av branden.

Gestaltning av räddningsinsatsen och krisberedskapen

Därefter undersöktes även hur medierna gestaltade två aspekter av själva brandbekämpningen: räddningsinsatsen och krisberedskapen. Detta för att se huruvida bilden som medierna gav var av en lyckad insats och huruvida det gestaltades som om beredskapen hade varit sådan att räddningsinsatsen var väl förberedd och de resurser som behövdes fanns tillgängliga.

Figur 9: Gestaltning av räddningsinsatsen och krisberedskapen

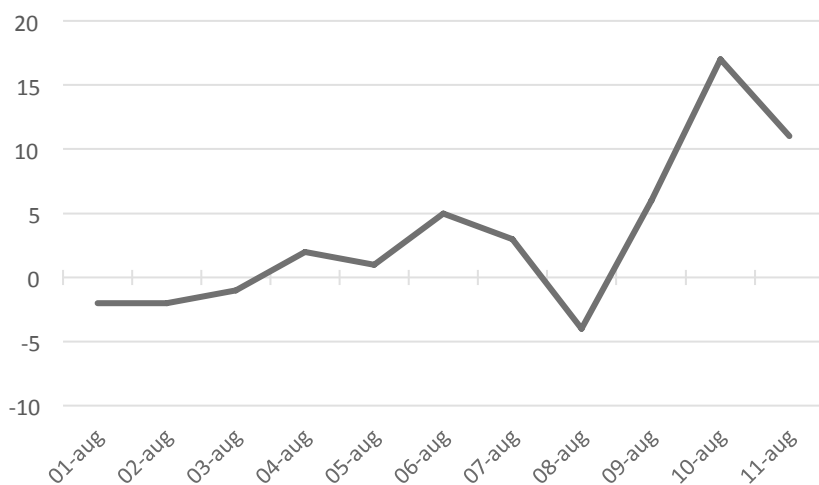

N = 156 (antal analysenheter där räddningsinsatsen eller krisberedskapen vinklas positivt eller negativt).

Här kan det behöva förtydligas precis vad som har setts som ”positivt” respektive ”negativt”. ”Positivt” när det kommer till räddningsinsatsen har helt enkelt varit alla de nyhetsartiklar som påstått att släckningsarbetet går bra, åt rätt håll, att Räddningstjänsten jobbar hårt och flitigt och så vidare. ”Negativt” har varit när medierna gestaltar det som att branden trots räddningsinsatsen håller på att sprida sig, när flygplan blir försenade eller fast på marken eller att det inte finns tillräckligt med bemanning på plats.

Vad gäller räddningsinsatsen var det i första hand en positiv bild i medierna, även om negativa omdömen också förekom. I och med att räddningsinsatsen pågick och utvecklades från dag till dag så kan det här bli lättare att utläsa mediernas bild av räddningsinsatsen om man ser den över tid:

Figur 10: Gestaltning av räddningsinsatsen över tid

N = 136 (antal analysenheter där räddningsinsatsen vinklas positivt eller negativt). *Kommentar:* Figuren visar för var dag ett så kallat balansmått vilket innebär att en negativt vinklad och en positivt vinklad analysenhet om räddningsinsatsen tar ut varandra. På detta sätt kan vi mäta och se huruvida rapporteringen om räddningsinsatsen var huvudsakligen positiv eller negativ varje dag. Ett minustal indikerar huvudsakligen negativ rapportering.

Här framgår klart att mediebevakningen under de första dagarna börjar på den negativa sidan av skalan, med andra ord får räddningsinsatsen mer negativ vinkling än positiv, men efter ett par dagar går det över till den positiva sidan av skalan för att sedan skjuta i höjden på den positiva sidan när räddningsledningen meddelar att man har fått branden under kontroll. Bilden av insatsen följer i huvudsak det faktiska händelseförloppet.

Den tidigare redovisade fig. 9 handlade om gestaltningar. När det gäller krisberedskapen så har ”positiva” artiklar påpekat att man var väl förberedd för en liknande situation, att pengar och resurser fanns tillgängliga, att informationen har kommit ut till de som behöver ha den. ”Negativa” nyheter är det motsatta, och det är exakt det som rapporteringen har fokuserat på. Som framgår skrevs nästan inga positiva artiklar alls om krisberedskapen. Däremot fanns det en hel del negativt att säga om hur de ansvariga var förberedda på en liknande situation. Den största politiska diskussionen i samband med branden gällde huruvida Sverige borde ha haft egna brandflyg liknande de som sedermera lånades in från Frankrike och Italien, och i samband med denna diskussion framfördes mycket kritik. Den kanske allra största kritiken kom dock från boende i området, som när branden startade hävdade att det var mycket svårt att få klar information om vad man skulle göra. Flera privatpersoner vittnade om hur de kunde ringa till kommunerna utan att få någon information alls. Kommunernas hemsidor var dåligt uppdaterade men ändå ibland så överbelastade att de kraschade. I spetsen för denna kritik gick Expressens krönikör Lotta Gröning, som själv bodde i området, och som rapporterade direkt från sitt hem kring den oro, ilska och frustration som uppstod när man som privatperson inte kunde få klar information kring vad som borde göras. Sammantaget var den samlade mediebilden av den svenska krisberedskapen inför den här situationen mycket negativ.

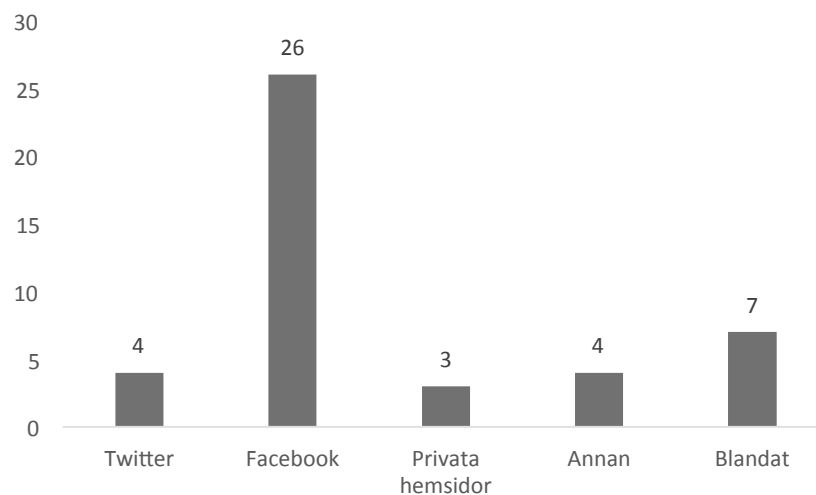
Dessa var de gestaltningar som undersöktes i samband med branden. Nästa avsnitt granskar särskilt samspelet mellan nyhetsmedier och sociala medier under denna period.

Samspelet mellan nyhetsmedier och sociala medier

För att undersöka vilken roll sociala medier och andra delar av internet spelade i rapporteringen kring skogsbranden har olika aspekter av dessa medier undersökts. Det intressanta i dessa fall är att hålla diskussionen mer allmän kring sociala mediers roll och betydelse i rapporteringen av liknande krissituationer. Det är också av intresse att i dessa fall jämföra de olika mediernas förhållningssätt till sociala medier i rapporteringen.

Omnämning av sociala medier

Den första aspekten handlar om hur sociala medier eller hemsidor omnämndes i medierapporteringen. Avsikten var att mäta i vilken omfattning det nya digitala landskapet återspeglas i rapporteringen vid en krissituation (se fig. 11).

Figur 11: Omnämning av sociala medier i rapportering kring branden

N = 44 (antal analysenheter där något av de sociala medierna omnämns).

I Fig. 11 står det klart att det främst är Facebook som har nämnts av de sociala medierna i samband med medierapporteringen kring branden.

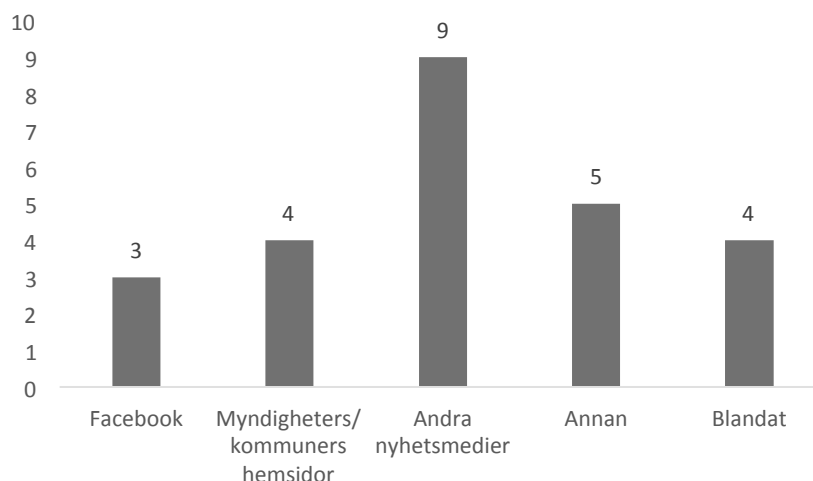
Facebooks popularitet i sammanhanget har en enkel förklaring: en av de pågående medieberättelserna under branden gällde just den Facebook-grupp som startades där frivilliga privatpersoner samlade ihop och distribuerade mat, dryck, kläder och annat till såväl de som jobbade med att bekämpa branden som de som hade evakuerats från sina hem. Det blev en riktig ”solskenshistoria” mitt i allt tal om katastrof och förstörelse, och historierna om vanliga människor som hjälpte varandra fick stor spridning. Allt detta arbete samordnades via Facebook, och i samband med det fick Facebook ett flertal omnämningar i medierapporteringen.

Andra sociala medier nämndes endast sporadiskt. Under kategorin ”blandat” redovisades även om en artikel hade nämnt just det samlande begreppet ”sociala medier”. En lärdom av rapporteringen kring branden var att de sociala mediernas potential inte nyttjades fullt ut, anser Jonathan Jeppsson, Aftonbladet:

Just det här med att ta tillvara läsarnas behov av att uttrycka och förmedla sina känslor i olika former, det var väldigt viktigt. Det skulle vi gjort lite mer av och vi skulle själva varit mer aktiva i sociala medier..

Länkar till externa hemsidor

Den följande figuren (fig. 12) noterar alla de tillfällen som de olika medierna i samband med sin rapportering om skogsbranden har länkat till sociala medier eller till en hemsida.

Figur 12: Länkar som del av rapporteringen kring branden

N = 25 (antal analysenheter som länkar till någon av ovan nämnda kategorier).

Ovan ser vi att det vanligaste var att länka till andra nyhetsmedier än det egna (exempelvis om Expressen har länkat till en artikel i Aftonbladet). I sin vilja att förmedla den bästa informationen har en nyhetssida ibland villigt länkat vidare till en konkurrents artikel då man antagit att de har varit först med en viss intervju eller redan har viktig information tillgänglig.

Facebook länkades till vid ett par tillfällen, oftast i samband med rapporter om gruppen som samlats för att hjälpa utsatta och de som bekämpade branden.

Användargenererat material och ursprung i sociala medier

Vidare undersöktes huruvida artiklar eller videoklipp hade sitt ursprung i sociala medier, med andra ord om exempelvis en Facebook-postning, ett Twitter-meddelande ("tweet"), en Youtube-video eller en bloggpost med relation till branden fick sådant genomslag att det rapporterades om i nyhetsmedierna. Detta skedde i 18 olika artiklar och för det mesta handlade det återigen om den Facebookgrupp som tog initiativ till att starta en insamling och hjälpa de som behövde hjälp i samband med branden. Det finns dock även andra fall, oftast när en privatperson – eller ibland en brandman – har lagt upp uppseendeväckande bilder från branden på sin privata Facebooksida. Vid 15 olika tillfällen förekom så kallat användargenererat material i samband med rapporteringen kring branden. Detta bestod i nästan alla fall av bilder eller videoklipp som privatpersoner eller brandmän fotat eller filmat där man antingen kunde se förödelsen i brandens spår eller exempelvis brandplan eller eldbekämpande helikoptrar.

AVSLUTANDE DISKUSSION

Avslutningsvis finns det anledning att reflektera över vad som var särskilt utmärkande för mediebevakningen av skogsbranden i Västmanland. Utöver att händelsen i sig var mycket ovanlig, den största skogsbranden i Sverige i modern tid, så framgår av den redovisade innehållsanalysen att ett par olika teman blev gemensamma i alla medierna, och förmedlade berättelsen om branden för sin publik. Dessa teman beskrivs närmare i följande avsnitt.

Förödelsen och den hopplösa kampen

Naturligtvis går det inte att rapportera om en naturkatastrof utan att redogöra för hur mycket som har förstörts, och hur mycket som hotar att bli förstört. Många var de artiklar som beskrev i detalj och visade i bild hur mycket skog som gick upp i rök. Att beskriva brandens enorma storlek med enbart ord visade sig inte vara tillräckligt för att förklara, utan video och foto användes i stor utsträckning och artiklar med rubriker som ”Unika bilder visar förödelsen i Bergslagen”. Till detta kommer såklart artiklar om hur Räddningstjänsten och andra inblandade bekämpar den katastrof som till synes är så pass enorm att den knappt verkar möjlig att bekämpa, och artiklar som detaljerade kampen mot elden steg för steg var vanlig. Den mest sensationella och omskrivna delen i denna kamp gällde de plan som behövde lånas in från Frankrike och Italien för att släppa miljontals liter vatten på skogsbranden, och huruvida Sverige redan borde ha haft egna sådana plan. För den flitige läsaren blev räddningsledningarna återkommande och igenkända namn i medieflödet.

Hjältarna och medmänskligheten

Mitt i denna uppvisning av naturens kraft framställdes brandmän och andra räddningsarbetare som hjältar som jobbade dygnet runt mot enorma krafter. Oavsett hur släckningsarbetet i helhet verkade gå så var alla överens om att de som befann sig ute i skogen var värdiga allmänhetens beundran och uppskattning. Detta sträckte sig även till civilsamhället och de frivilliga som hjälpte till på de sätt de kunde. Många var de som avbröt semestrar, tog ledigt från jobbet eller liknande, och begav sig till Ramnäs för att se hur de kunde hjälpa till och medierna var inte sena med att visa sin uppskattning.

Politikerna och valrörelsen

Medan regeringen skulle ha spelat en viktig roll oavsett när denna katastrof inträffade så går det inte att frånsä från att politikens roll under brandkatastrofen accentuerades nu när händelserna i Västmanland sammanföll med en valrörelse. Miljöpartiets kampanj som hävdade både att skogsbranden var en följd av klimatförändringar och att Sverige var dåligt förberedda på att hantera liknande händelser blev snabbt och kraftigt kritiserad för att ”göra politik” av en katastrof där människors liv och egendom var i farozonen. Dåvarande statsminister Fredrik Reinfeldt sade sig först inte vilja dyka upp i brandområdet och störa det pågående räddningsarbetet, utan skickade istället dit två ansvariga ministrar. Men några dagar senare hade hans konkurrent om statsministerposten, Stefan Löfven, varit på besök i Ramnäs och plötsligt ansågs det lämpligt och viktigt för Reinfeldt att också observera räddningsarbetet på plats. Den stora politiska frågan i koppling till branden gällde Sveriges beredskap (som vi kommer återkomma till), men även hur snabbt de fyra

drabbade kommunerna skulle kunna få ersättning för de miljoner som de hjälpte till att bekosta den gigantiska insatsen med.

Beredskapen och informationen

Om själva räddningsinsatsen återspeglades som en svår kamp utförd av hjältemodiga män och kvinnor, så var det när det gällde beredskapen och informationen till medborgarna som kritiken framfördes. Massor med människor boende i området rapporterade om att det var direkt omöjligt att få tydlig information från kommunerna när brandröken började välla in över deras trädgårdar. Människor visste inte om de skulle stanna kvar eller fly sina hem, om någon organiserad evakuering skulle genomföras eller om de fick sköta sig själva. Många har vittnat om oro och förvirring som närmast övergick i panik och en känsla av hjälplöshet över att ingen tydlig information från offentligt håll gick att få.

Där tillkom den stora diskussionen om Sveriges beredskap inför en liknande kris och framförallt huruvida Sverige borde ha skaffat egna plan liknande de vattenbombningsplan som nu fick lånas in från Italien och Frankrike. Man menade att det hade sparat dagar av brandbekämpning om sådana plan fanns tillgängliga inrikes och man hade kanske kunnat stoppa branden innan den växte till sådana enorma dimensioner. Svaret från regeringen var att liknande plan är enormt kostsamma både att köpa in och hålla i drift, och att det är just därför EU har ett liknande lånesystem där länder vid behov får låna sina kamratländers utrustning. Italien och Frankrike har i allmänhet betydligt större problem med skogsbränder än Sverige.

Hjälp via sociala medier

Några av vardagshjältarna i medierna blev de personer som via en Facebookgrupp drog ihop och samordnade hjälp i form av gåvor från vanligt folk. Mat, dryck, kläder och allt tänkbart annat inte bara samlades ihop utan organiserades och kördes ut till de punkter där det behövdes, allt skött av frivilliga privatpersoner.

Utöver att detta vittnar om den hjältebild av de frivilliga som vi redan diskuterat ovan så säger det en del om den viktiga och organiserande roll som sociala medier kan spela i en liknande situation. Rätt använt kan det vara en snabb och effektiv metod för att samla människor kring ett gemensamt mål och som i det här fallet få hjälp till de platser där den behövs, allt skött ideellt och utan att exempelvis kommuner behöver lägga värdefull tid och materiel på att få det att fungera.

Till sist

Skogsbranden i Västmanland var under ett par dagar i augusti den nyhet som dominerade det svenska medielandskapet. Det var en brand av sådan storlek att den inte kunde undgå att beröra de som tog del av den via nyhetsmedierna. Viktiga delar i den berättelse som skrevs var de som här redovisats. Precis som allt annat kunde inte heller branden vara i centrum för mediernas uppmärksamhet hur länge som helst. Efter elva dagar – och då branden föreföll vara helt under kontroll – började andra händelser att dominera i nyhetsflödet.

Sammanfattningsvis brann mark för miljardbelopp upp, och många var de företag, bönder och skogsägare som förlorade en stor del av sina egendomar. En person omkom i branden, och ett antal andra skadades. Det var en stor och skrämmande händelse för många som sannolikt kommer att minnas och referera till den när liknande händelser inträffar i framtiden, ungefär som när medierna i rapporteringen om stormar ofta refererar till stormen Gudrun 2005.

RAPPORTER FRÅN DEMICOM

Följande rapporter finns utgivna av DEMICOM. Rapporterna kan laddas ner från hemsidan: www.miun.se/demicom. Tryckta rapporter beställs från Mittuniversitetet, Grafisk service: grafiskservice@miun.se, tel: 010-142 80 00.

1. Johansson, C. & Nord, L. (2011). *Konsten att kommunicera oro utan att oroa. Svenska myndigheter under finanskrisen 2008*. DEMICOM nr 1. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-80-7
2. Shehata, A. (2012). *Finanskrisen och förtroendet*. DEMICOM nr 2. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-83-8
3. Grusell, M. (2012). *Unga om reklam*. DEMICOM nr 3. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-82-1
4. Johansson, C., Miller, V. D., & Hamrin, S. (2011). *Communicative Leadership. Theories, Concepts, and Central Communication Behaviors*. DEMICOM nr 4. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-81-4
5. Lundgren, L., Strandh, K., & Johansson, C. (2012). *De sociala intranätens praxis. Användning, nytta och framgångsfaktorer*. DEMICOM nr 5. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-84-5
6. Jendel, L. & Nord, L. (2012). *Från dörrknackning till gröna pajasnäsor – en studie av riksdagspartiernas särskilda medel inför valet 2010*. DEMICOM nr 6. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-85-2
7. Lundgren, L., Strandh, K. & Johansson, C. (2012). *The practices of the social intranets. Usage, benefits and success factors*. DEMICOM nr 7. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-86-9
8. Westlund, O. (2012). *Från gammalt till nytt. Om tidningsledarskap och nyhetsanvändning*. DEMICOM nr 8. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-87-6
9. Färm, K-A., Jendel, L. & Nord, L. (2012). *Bilden av finanskrisen. En studie av svenska mediernas nyhetsrapportering hösten 2008*. DEMICOM nr 9. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87103-54-4
10. Olsson, J. & Johansson, C. (2013). *Kommunikationens värde i offentlig verksamhet. En nulägesanalys av Trafikverket*. DEMICOM nr 10. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-88-3
11. Nord, L. & Shehata, A. (2013). *Finanskrisen, förväntningarna och förtroendet*. DEMICOM nr 11. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-86694-89-0
12. Lozanovski, J & Wadbring, I. (2013). *Unga nyheter. Unga reflekterar kring nyheter och nyhetsvanor*. DEMICOM nr 12. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87103-90-2
13. Andersson, U. (2013). *Från fullformat till tabloid. Om formatets betydelse för nyhetsjournalistiken*. DEMICOM nr 13. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87103-91-9

14. Eriksson, M. (2014). *Kommunala kommunikatörers beredskap för kriskommunikation via sociala medier*. DEMICOM nr 14. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN:978-91-87103-92-6
15. Öhgren, J. & Johansson, C. (2014). *Sociala intranät för kommunikation och lärande. En studie av Svenska Spels intranät Hemmaplan*. DEMICOM nr 15. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87103-93-3
16. Jalakas, A. & Johansson, C. (2014). *Kommunikation som ger samhällsnytta. Kommunikationens värde i Trafikverket*. DEMICOM nr 16. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87103-94-0
17. Jalakas, A. (2014) *Metoder och möjligheter – Sveriges Radio som agendasättare*. DEMICOM nr 17. ISBN: 978-91-87557-34-7
18. Nord, L., Färm, K-A., Jendel, L. & Olsson, E-K. (2014). *Efter Husbykravallerna – En studie av mediebilder och kriskommunikation*. DEMICOM nr 18. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-35-4
19. von Krogh, T. (2014). *Pizzerian brinner igen! Skillnader och likheter mellan läsning av lokala nyheter på papper och nät*. DEMICOM nr 19. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-36-1
20. Wadbring, I. & Ödmark, S. (2014). *Delad glädje är dubbel glädje? En studie om nyhetsdelning i sociala medier*. DEMICOM nr 20. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-37-8
21. Eriksson, M. (2014). *En kunskapsöversikt om krishantering, kriskommunikation och sociala medier*. DEMICOM nr 21. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-38-5
22. Andersson, U. (2014). *Publikforskning i en digitaliserad och konvergerad mediavärld. En forskningsöversikt*. DEMICOM nr 22. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-78-1
23. Ottestig, T. A. (2015). *Gilla! Dela! Följ! En studie av myndigheters kriskommunikation i sociala medier*. DEMICOM nr 23. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-79-8
24. Johansson, C., Jendel, L., & Ottestig, T. A. (2015). *Nätverk för kriskommunikation. Om myndigheters informationsamordning vid kriser*. DEMICOM nr 24. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-80-4 (MSB Publ. Nr. MSB549 – mars 2013)
25. Johansson, C. & Bäck, E. (2015). *Nätverksledarskap för samordning vid kriser. En studie av skogsbranden i Västmanland*. DEMICOM nr 25. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-81-1
26. Jalakas, A. & Nord, L. (2015). *Folkinitiativ och medielogik. En studie av mediebevakningen av lokala folkomröstningar i fyra kommunala valrörelser*. DEMICOM nr 26. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-87557-82-8
27. Grusell, M & Nord, Lars. (2015). *Vinnande kampanjer, förlorade val, Partiernas politiska kommunikation i valrörelsen 2014*. DEMICOM nr 27. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-88025-14-2

28. Färm, K-A. Jendel, L. Nord, L. Eriksson, M & Olsson, E-K. (2015). *En stormig höst. Studier av mediebilder och kriskommunikation* DEMICOM nr 28. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-88025-15-9
29. Färm, K-A. Bystedt, A-L., Nyström. K. & Nord, L. (2015) "*Det brinner överallt*" *Medierapporteringen om skogsbranden i Västmanland* DEMICOM nr 29. Sundsvall: Mittuniversitetet. ISBN: 978-91-88025-16-6

DEMICOM

 MITTUNIVERSITETET

